

elsőfokú fegyelmi bíróság és homlokegyenest ellenkező felfogást szögezett le ítéletében a kir. Kúria ügyvédi tanácsa. A kérdést inkább csak körvonalaztam, de nyilvánvaló, hogy érdekes volna tudni, miképp reagál az ügyvédi társadalom az ilyen fajta divergens ítéletekre és hogy melyik az a felfogás, amely inkább fedi az ügyvédtársadalom élő lelkiismeretéből fakadó common sense-t?

Látni és ismerni akarjuk a fegyelmi döntéseket, hogy abból mindnyájan okulhassunk; de reflektálni is akarunk azokra, hogy bíráskodás és jogászi közvélemény egymásra való kölcsönhatásában mind tökéletesebben közelíthesse meg a végső célt: az ügyvédi hivatás etikai szabályozottságát. *Dr. Fränkel Pál.*

IRODALOM.

Recueil d'études sur les sources du droit en l'honneur de François Geny (Mélanges Geny) 3 köt. Recueil Sirey, Paris 1934.

François Geny-t a francia jogelmélet egyik legkiválóbb és legeredetibb művelőjét ünnepelte hazája és a külföld tudományos világa e három kötet gazdag szellemi tartalmával. A műben összegyűjtött tanulmányok a jogforrások különféle kérdéseivel foglalkoznak. Az első kötet tanulmányai jogtörténeti és jogfilozófiai vonatkozásúak. A jogtörténeti dolgozatok római jogi jogforrási kérdésekkel, a kánonjog és a régebbi európai jogok (pl. az Anjou-kori francia tvhozás hatása a Sicíliai királyságban) kérdéseivel foglalkoznak. Félix Senn nancyi professzor érdekes tanulmánya: „A jóerkölcs fogalmának eredetét és terjedelmét” vizsgálja a római jogban. A boni mores fogalma egyike azon értékes eszméknek, amelyeket a modern törvényhozás hagyományul kapott Rómából. Senn érdekesen mutatja be, hogyan bővült e fogalomkör a római jog történeti fejlődése kapcsán. A jogfilozófiai dolgozatok között a németek több értékes dolgozattal járultak a műhöz; így Ernst *Beling* müncheni egyetemi tanár: „A jogtudomány, annak működése és határa”, Hermann *Jahreis* A jog és Karl *Wolf* A jog fogalma című tanulmányaikkal. Sokkal érdekesebbek a francia jogi gondolkodás megismerése szempontjából azok a tanulmányok, amelyek az ú. n. *természetjog* kérdéséit érintik. A természetjog problémája a XX. században Franciaországban az érdeklődés középpontjába került, amiben a nagy *Saleilles* mellett éppen Genynek is volt némi része. Ezzel foglalkoznak J. *Sedlaček*, Eugenio *di Carlo*, Charles *Boucaud*, Mircea *Djuvara* stb. cikkei.

Charles Boucaud, a lyoni katolikus egyetem tanára, a jog természetes forrásaival foglalkozó tanulmányában az állati és emberi társulásokot állítja párhuzamba, amely társulásokból az

emberi társadalom az erkölcsi rend alapján válik ki és nyeri egyedül álló helyzetét. Eugenio di Carlo a természetjog szerepét vizsgálja Geny rendszerében és Geny érdemét éppen abban látja, hogy össze tudta egyeztetni a jogi pozitivitásnak a tanát a természetjog szükségességével. Sedlaček brünni egyetemi tanár „Geny munkája és a tiszta jogtan” címen méltatja Geny tudományos jelentőségét, amelyet abban lát, hogy túlhaladott a tételes jogrendszer keretein és megmutatta, hogy a jogelméleteknek a tételes jog fölé emelt fogalmakkal kell és lehet dolgoznia.

A második kötet foglalkozik a legbehatóbban magának Genynek a jogtudományban való hatásával és jelentőségével. Módszertanának hatásait az angol-szász jogvidéken ismertetik B. A. *Wortley*, az angol és *Franklin* az amerikai jogfelfogásra vonatkozóan. Figyelemre méltóak a törvényhozásnak a más jogforrásokkal való összefüggését vizsgáló tanulmányok, különösen *Capitant* párizsi tanár tanulmánya: A törvényelőkészítő munkákról és a törvénytudományról. *Gustav Radbruch* a jogmagyarázat fajairól szólva, e kérdés nehézségét a szellemtudomány megvilágításában mutatja be. A jogász pragmatizmus mögött rejlő társadalmi erőkről ír V. F. *Harper* indianai egyetemi tanár. A modern spanyol szokásjogról való felfogást ismerteti R. *Altamira* madridi egyetemi tanár. W. *Heinrich* brünni főiskolai tanár a szokásjog nehézségeiről írva összefoglalóan ismerteti azokat a problémákat, melyek e kérdéssel felvetődnek és ma is a jogelmélet egyik legkevésbé tisztázott területét alkotják. *Kuncz* Ödön budapesti egyetemi tanár taglalja a joggyakorlat jogalkotó szerepét a magyar magánjogban. Előbb ismerteti röviden a magyar törvényhozás és jogtudomány felfogását a joggyakorlatról mint jogforrásról, majd Geny felfogását hozza összhangba a magyar joggal, végül összefoglalja a joggyakorlat hatását jogfejlődésünkre, különösen a szokásjog kialakulására. A rövid összefoglalás igen alkalmas arra, hogy ismertesse a külföld előtt a szokásjog magyar felfogását. A kötelelem fogalmáról több tanulmányt találunk, amelyek közül különösen figyelemreméltóak L. *Josserand*, egyik legkiválóbb ma élő magánjogász tanulmánya a modern kötelelem fogalmának keletkezéséről. T. R. *Jonasco* az akarat szerepét vizsgálja a kötelelem keletkezésében és szembeállítja a francia felfogást a német doktrínával. Edwin W. *Patterson* nagyon érdekes dolgozatban vizsgálja a bírói szabadságot a szerződés tartalmi hézagainak kitöltésében az angolszász jogrendszerekben.

A második kötetnek végül fontos része azon tanulmány-sorozat, amely a *libre recherche scientifique*-ről szól. Geny nagy munkája, a *Méthode d'interprétation et sources en droit privé positif* sok gondolattal gazdagította a jogmagyarázat módszertanának kérdését. Érdekes, hogy az e kérdéstről írt tanulmányok közül négy amerikai tudóstól való, ami mutatja azt a nagy ér-

deklódést, amellyel az Egyesült Államokban e kérdés iránt vannak. Figyelemreméltó A. Kocourek tanulmánya: „A libre recherche Amerikában”.

A harmadik kötet foglalja magában a közjog, közigazgatási jog, gazdasági és munkajog, büntetőjog és nemzetközi jog forrásait érintő tanulmányokat. Georges Renard és André Hauriou két értékes tanulmányában vizsgálják a közigazgatási jog szerepét a magánjogi jogfejlődésben, és arra a megállapításra jutnak, hogy ámbár mind a magánjog, mind a közigazgatási jog egymástól független, autonom, mégis viszonyosságnak kell lenni köztük, mely különösen oly intézményekben szemlélhető, amelyek a két jogrendszer határán lévén, mindkettőt fejlődésükben segítik. A nemzetközi jogi tárgyú tanulmányokban e tudományág művelőinek kiválóságai sorakoznak egymás mellé: A nemzetközi jog forrásairól ír Edwin Borchard, Le Fur, Politis, Verdross és mások, a nemzetközi magánjogról E. Lorenzen. A tanulmányok sorát E. Lambert zárja le az összehasonlító jogról és a jogegységesítésről írott tanulmányával, melyben ismerteti azokat a törekvéseket, amelyek egyes jogintézmények egységes nemzetközi kodifikációira irányulnak és vizsgálja e törekvések lehetőségeit és nehézségeit.

A mű gazdag és változatos tartalma a tanulmányoknak önmagukban nagy értékén felül, különösen alkalmas arra, hogy az olvasót tájékoztassa a francia és angol-szász gondolkodás irányzatairól, amely az egyoldalú német gondolati behatás egyensúlyozására igen hasznos. (—ts.)

A kartell. Írta: harasztosi Király Ferenc dr. (Grill Károly kiadványa.) A kartellügy tudománya a maga egyetemes — a gazdasági és jogélet egész területén szerteágazó — vonatkozásai ellenére kevés ösztönzést adott az irodalomnak. Az évtizedek előtt írt alapvető munkák (Baumgarten—Meszlény és Nadas) óta a kartelljog irodalma majdnem a teljes mozdulatlanság képét mutatja. Ami e téren jelentkezik, lényegében az 1931: XX. t.-c. kommentárjaként, a kartellrendészet jogához tapad, vagy a gyéren szivárgó kartelljogi gyakorlatot glosszálja. Különösen hiányoltuk mindezekig az olyan monografiát, amely a kartelljog egyetemes és központi problémájával a kartellmagánjoggal foglalkozik és kapcsolatba hozza azt a tudományos értelemben vett kartelljog megalapozásához és megértéséhez nélkülözhetetlen kartell-gazdasági ismeretekkel.

Dr. Király Ferenc műve nemcsak jogász, de gazdaságtudományi munka is. A kartelljog tételeit a maguk teljes eleveenségében állítja elénk, az őket életrekeltő és mozgató gazdasági erők nyílt és rejtett összefüggéseinek világitásában. Jogászai munka, mert részletes vizsgálat tárgyává teszi a téma körében jelent-